

กรม. การศึกษา วุฒิสภา เสนอรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การจัดทบทวนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

เมื่อวันอังคารที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ กรม.การศึกษา วุฒิสภา นำโดย **ดร. ตวง อันทะไชย ประธานคณะกรรมการการศึกษา** ได้นำเสนอรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การจัดทบทวนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ต่อที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) โดยสรุปว่า การพิจารณาศึกษาเรื่อง

ดังกล่าว เป็นการศึกษาระยะยาวเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษา การวิเคราะห์ทางเลือกในการจัดการศึกษา เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมที่จะนำระบบทวิศึกษาเป็นกลไกลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เป็นทางเลือกให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่ห่างไกลและในโรงเรียนมัธยมศึกษาเข้าถึงระบบอาชีวศึกษา สร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ หลังสำเร็จการศึกษาได้ โดยที่ระบบทวิศึกษาได้ดำเนินการ มาตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ ภายใต้โครงการ “ร้อยเอ็ดโมเดล” ซึ่งมีแนวคิดสำคัญในการให้โอกาสกับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้มีโอกาสและเข้าเรียนร่วมกับหลักสูตรอาชีวศึกษา โดยหลักการสำคัญในการจัดการทวิศึกษา คือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัด สพฐ. ระดับมัธยมศึกษาที่ตั้งในพื้นที่ห่างไกลหรือไม่มีสถานศึกษาอาชีวศึกษาบริเวณใกล้เคียง ได้เข้าสู่ระบบการอาชีวศึกษา ที่เป็นการวางพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพให้ผู้เรียน แต่การดำเนินการจัดการศึกษา

ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ จะจัดในสถานศึกษาที่มีที่ตั้งในตัวเมืองและมีความพร้อมในทุกเรื่อง ซึ่งไม่ตอบโจทย์และหลักการจัดการศึกษาทวิศึกษาที่แท้จริง ดังนั้น จึงต้องมีการทบทวนกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษาทวิศึกษาสอดคล้องกับหลักการและเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา สร้างโอกาสการเข้าถึง การมีงานทำ สร้างอาชีพ สร้างรายได้ และสร้างระบบเศรษฐกิจในระดับฐานรากได้อย่างมั่นคง

รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบรร สมาชิกวุฒิสภา ในฐานะกรรมการการศึกษา กล่าวว่า ผลการพิจารณา ศึกษาการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่สำคัญที่นำไปสู่แนวทางในการแก้ไขปัญหา อย่างยั่งยืน ดังนี้ ๑) ศธ. ควรกำหนดนโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนระบบทวิศึกษา เพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงาน ร่วมกันของ สอศ. และ สพฐ. ทั้งในเรื่องหลักสูตร ครูผู้สอน และงบประมาณที่จัดสรรให้แก่หน่วยงาน ๒) สอศ. และ สพฐ. ต้องทำความร่วมมือกันทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ กำหนดบทบาท หน้าที่ ภารกิจและความรับผิดชอบ ออกกฎหมาย กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุน ๓) สอศ. ต้องมอบหมาย หน่วยงานในสังกัดในการกำกับดูแล ประสานงานและรับผิดชอบการจัดระบบทวิศึกษาเป็นการเฉพาะ จัดทำหลักสูตรทวิศึกษา ออกมาเป็นการเฉพาะ สรรวจปริมาณความต้องการในการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะกลุ่มอาชีพใหม่ ๆ ซึ่งอยู่ในความสนใจ ของผู้เรียน เปิดโอกาสให้กับผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลได้เข้าถึงระบบ ทวิศึกษา รวมทั้งพัฒนารูปแบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์การทำงาน เพื่อส่งเสริมให้คนทำงานได้รับคุณวุฒิ ทางการศึกษาเพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพ

๔) เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการจัดการศึกษาร่วมกัน จึงควรปรับปรุงแบบการจัดการระบบทวิศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ ผูกอบรมอาชีพระยะสั้นให้กับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในลักษณะการบูรณาการไปกับหลักสูตร ในกลุ่มสาระพื้นฐาน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และทราบความต้องการของตนเองว่าชอบในกลุ่มวิชาชีพรหรือไม่และมีทักษะ พื้นฐานทางวิชาชีพหรือไม่ ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นระบบที่มีการจัดการศึกษาอยู่เดิม แต่จะปรับปรุงแบบการดำเนินการให้สอดคล้องกับ บริบทการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการจัดการ การศึกษา ดังนี้ (๑) จัดการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น เป็นลักษณะของการจัดการ การศึกษาแบบโมดูลอาชีพแต่ละอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนที่สนใจได้เลือกที่จะ เรียนรู้ได้ตามความถนัดและความสนใจของตัวเอง (๒) นำเอาหลักสูตร การศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ไปบูรณาการกับกลุ่ม สาระพื้นฐานอาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในลักษณะของการสะสม หน่วยกิต (Credit Bank) โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้เพื่อเก็บและสะสมหน่วย กิตการเรียนการสอนได้จนครบตามหลักสูตรกำหนด และสามารถนำผลการศึกษามาเทียบโอนความรู้ในระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) ได้ โดยไม่มีการจำกัดในเรื่องกรอบและระยะเวลาในการศึกษา (๓) นำเอาวิชาพื้นฐานของระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จัดให้ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๔ - ม.๖) ในลักษณะของ Credit Bank โดยเมื่อผู้เรียน สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแล้วนั้น และมีความประสงค์ที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ต่อก็จะสามารถเทียบโอนรายวิชาเหล่านี้ได้ในทันทีโดยไม่ต้องเสียเวลาในการลงทะเบียนเรียนรายวิชาเหล่านั้นใหม่ และ ๕) สถานศึกษาอาชีวศึกษาที่จัดการศึกษาระบบทวิศึกษาร่วมกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องประสานความร่วมมือกับ สถานประกอบการซึ่งมีที่ตั้งในพื้นที่ หรือพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อรับผู้เรียนระบบทวิศึกษาเข้าฝึกทักษะวิชาชีพในภาคปฏิบัติ โดยต้อง จัดหาหรือมีระบบรองรับการเข้าสู่การปฏิบัติงานให้กับผู้เรียนระบบทวิศึกษาหลังสำเร็จการศึกษาตามความเหมาะสม รวมทั้ง แสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนให้เกิดการประกอบอาชีพอิสระ และเป็นเจ้าของ กิจการขนาดเล็ก โดยการหาแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนโดยมีเงื่อนไขเป็นการเฉพาะ อันจะนำไปสู่การประกอบอาชีพได้จริง และมีรายได้เพียงพอที่สามารถดำรงชีวิต ดูแลตนเองและครอบครัวได้ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจในระบบฐาน รากของประเทศได้

โดยที่สมาชิกวุฒิสภาได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ที่มีส่วนสำคัญในการยกระดับการจัดการ การศึกษาระบบทวิศึกษาที่มุ่งไปสู่การแก้ไขปัญหาและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้ อาทิ การจัดทำหลักสูตรใหม่ ๆ

สำหรับการจัดการศึกษาระบบทวิศึกษาเป็นการเฉพาะที่ต้องอาศัยความร่วมมือ ของหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคเอกชนที่เป็นเจ้าของอาชีพเข้ามาจัดทำ หลักสูตรใหม่ ๆ ร่วมกับสถานศึกษาเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์และบริบทของ ประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ ในเรื่องคำตอบแทนสำหรับผู้ที่จะจบการศึกษา สายอาชีวศึกษานั้น ผู้ที่จบอาชีวศึกษาทุกคนต้องได้รับคำตอบแทนตามความรู้ ความสามารถและตามสมรรถนะที่ปฏิบัติงานจริง ซึ่งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ข้างต้นได้ระบุไว้ในรายงานการพิจารณาศึกษาฯ ฉบับนี้แล้วเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับรายงานการพิจารณาศึกษาของ คณะกรรมการในประเด็นดังกล่าว พร้อมข้อสังเกตและข้อเสนอแนะแนบท้าย รายงานการพิจารณาศึกษาฯ ซึ่งจะได้นำเสนอต่อไปยังรัฐบาล โดยคณะรัฐมนตรี

ในฐานะฝ่ายบริหาร เพื่อพิจารณาและส่งต่อไปยังหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณา ทบทวนและหาแนวทางในการจัดทำมาตรการและวิธีการในการแก้ไขปัญหาให้มีผลในทางปฏิบัติต่อไป